MAMTA SINGH

Class 7

Subject Sanskrit

TOPIC subhashitani

प्रथमः पाठः

सुभाषितानि

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम् ।
मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ॥ 1 ॥

सत्येन धार्यते पृथ्वी सत्येन तपते रविः ।
सत्येन वाति वायुश्च सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ॥ 2 ॥

दाने तपसि शौर्ये च विज्ञाने विनये नये ।
विस्मयो न हि कर्तव्यो बहुरत्ना वसुन्धरा ॥ 3 ॥

सद्भिरेव सहासीत सद्भिः कुर्वीत सङ्गतिम् ।
सद्भिर्विवादं मैत्रीं च नासद्भिः किञ्चिदाचरेत् ॥ 4 ॥

धनधान्यप्रयोगेषु विद्यायाः संग्रहेषु च ।
आहारे व्यवहारे च त्यक्तलज्जः सुखी भवेत् ॥ 5 ॥

क्षमावशीकृतिर्लोके क्षमया किं न साध्यते ।
शान्तिखड्गः करे यस्य किं करिष्यति दुर्जनः ॥ 6 ॥

Scanned with CamScanner

Q2 :

यथायोग्यं श्लोकांशान् मेलयत-

क	ख
धनधान्यप्रयोगेषु	नासद्भिः किञ्चिदाचरेत्।
विस्मयो न हि कर्त्तव्यः	त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।
सत्येन धार्यते पृथ्वी	बहुरत्ना वसुन्धरा।
सद्भिर्विवादं मैत्रीं च	विद्यायाः संग्रहेषु च।
आहारे व्यवहारे च	सत्येन तपते रविः।

Solution :

क	ख
धनधान्यप्रयोगेषु	विद्यायाः संग्रहेषु च।
विस्मयो न हि कर्त्तव्यः	बहुरत्ना वसुन्धरा।
सत्येन धार्यते पृथ्वी	सत्येन तपते रविः।
सद्भिर्विवादं मैत्रीं च	नासद्भिः किञ्चिदाचरेत्।
आहारे व्यवहारे च	त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।

Scanned with CamScanner

Q3 :
एकपदेन उत्तरत-

(क) पृथिव्यां कति रत्नानि?

(ख) मूढैः कुत्र रत्नसंज्ञा विधीयते?

(ग) पृथिवी केन धार्यते?

(घ) कैः सङ्गितं कुर्वीत?

(ङ) लोके वशीकृतिः का?

Solution :

(क) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि।

(ख) मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते।

(ग) पृथिवी सत्येन धार्यते।

(घ) सद्भिः सङ्गितं कुर्वीत।

(ङ) लोके वशीकृतिः क्षमा।

Scanned with CamScanner

Q4 :

रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

(क) सत्येन वाति वायुः।

(ख) सद्भिः एव सहासीत।

(ग) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति।

(घ) विद्यायाः संग्रहेषु त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्।

(ङ) सद्भिः मैत्रीं कुर्वीत।

Solution :

(क) केन वाति वायु:?

(ख) काभि: एव सहासीत?

(ग) का बहुरत्ना भवति?

(घ) कस्या: संग्रहेषु त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्?

(ङ) काभिः मैत्रीं कुर्वीत?

Scanned with CamScanner

Q5 :
प्रश्नानामुत्तराणि लिखत-

(क) कुत्रः विस्मयः न कर्त्तव्यः?

(ख) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि?

(ग) त्यक्तलज्जः कुत्र सुखी भवेत्?

Solution :

(क) बहुरत्ना वसुन्धरा इति विस्मय: न कर्त्तव्य:।

(ख) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम् सन्ति।

(ग) त्यक्तलज्ज: आहारे व्यवहारे च सुखी भवेत्।

Scanned with CamScanner

Q6 :

मञ्जूषातः पदानि चित्वा लिङ्गानुसारं लिखत-

रत्नानि वसुन्धरा सत्येन सुखी अन्नम् वह्निः र

पुँल्लिङ्गम्	**स्त्रीलिङ्गम्**	**नपुसंक**
....	....	....
....	....	....
....	....	....

Solution :

पुँल्लिङ्गम्	स्त्रीलिङ्गम्	नपुंसकलिङ्गम्
सत्येन	वसुन्धरा	रत्नानि
रवि	पृथ्वी	सुखी
अन्नम्	वह्निः	सङ्गतिम्

Scanned with CamScanner

Q7 :

अधोलिखितपदेषु धातव: के सन्ति?

पदम्	**धातुः**
करोति	....
पश्य	....
भवेत्	....
तिष्ठति	....

Solution :

पदम्	**धातुः**
कर्त्तव्य:	कृ
पश्य	दृश्
भवेत्	भू
स्थित:	स्था

Scanned with CamScanner